

Miljenka STONJĆ

DOBRO JUTRO, KOLONIJO

IDAK HB
Suvremenici

IDAIN

Miljenko Stojić • **DOBRO JUTRO, KOLONIJO**

Nakladnici
Naklada DHK HB
Knjiga 44

Dan
Knjižnica Pales
Knjiga XV.

Urednik
Antun Lučić

Recenzenti
Gojko Sušac
Boris Domagoj Biletić

Lektor
Antun Lučić

© Miljenko Stojić

Tisak
FRAM-ZIRAL, Mostar

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

821.163.4(497.6)-1

STOJIC, Miljenko

Dobro jutro, kolonijo / Miljenko Stojić.

Mostar: DHK HB; Zagreb: Dan, 2006. – 74 str. ;
21 cm

Životopis: str. 70-72

ISBN 9958-798-14-X
COBISS BH – ID 14659846

Miljenko Stojić

DOBRO JUTRO, KOLONIJO

Naklada
DHK HB

IDA IN

Mostar – Zagreb, 2006.

ÓUH VREMENA

NETKO NEKAD

Tek povjesnici odgonetaju otkada je Grad tu.
Kažu, još tamo duboko iz srednjega vijeka.
Više-manje svejedno mi je, kao i drugima,
došao sam jednoga dana i tako ću i otići,
ali što je sa zvonicima, mudrim stražarima,
nekada crkve sv. Stjepana, sv. Luke...,
danas samostanske crkve sv. Petra i Pavla?
Hoće li oni ikamo otići, i kamo, ako hoće?

Ćutim da samo hrabri to znaju,
oni kojima je magla puka prolaznost,
a život novorođeno sanjivo dijete.

Pamti dobro Grad sve ine nevolje,
između ostaloga onaj teški, grki čas
kada je lijepi toranj sv. Luke
u sahat-kulu nesmiljeno pretvoren,
ipak, ostao je, doplovio do nas danas,
usamljeno, ponosno i hercegovački tvrdo.

Dolazit će zacijelo nova jutra, novi ljudi,
mirovat će Grad milovan tvojom i mojom rukom,
da bi netko nekad mogao uvjerenom reći:
kako je lijepo kad se život iz pepela diže!

NJIH TROJICA

Sjedila su njih trojica jednoga dana na Jalti.
Ja ne znam gdje je to, nešto sam tek učio u školi,
poznajem samo dobra slikara koji je tamo stvarao.
No, pustimo to sada, njih su trojica važno sjedili,
dobra su pića pili, ta ne sastaju se baš često,
u međuvremenu su nešto i progovorili, mora se,
sve je više-manje unaprijed bilo dogovoreno,
treba samo potpisati i povijest će poteći.
Oni u čije se ime potpisuje nisu tu,
oni ništa i ne znaju, možda tek samo slute.
Ma, dajte, zar je to važno, uostalom tko su oni,
trebaju biti sretni što imaju nas ove ovdje,
naše mudre glave i naše željezne pesti.
Željezne pesti, odjekivalo je kroz gluhu noć.

Bila je godina tisuću devetsto četrdeset treća.

Moj je hrvatski narod kao blago stjeran u tor.
I drugi narodi, imena slavni, povijesti teških.
Goniči robova zadovoljno su trljali ruke,
bit će posla, i zarade, i ludoga provoda.
Kuc, kuc, pozdravljale su se čaše njih trojice,
kap po kap kapale su suze na tvrdi kamen,
suze moje, suze tvoje, suze još nerođenih.
Strašio je taj povijesni, maglom ispunjen dan,
negdje tamo na Jalti, Bogu dragom iza leđa.

POVIJEST

Mirna zimska noć ležala je nad Rimom,
motrio sam to otvorenih očiju
s jednoga od njegovih brežuljaka,
slušao mu srce, zamjećivao sjaj u očima.
Što li misli, čemu li se nada ove noći?
Mnoge sam dane u njemu proveo,
sada sam samo u prolazu, u sjećanju.
Gledam obližnju kupolu sv. Petra,
tu negdje, jednom, apostole su pogubili,
a danas ih slave, žarko i predano,
potomci hladnih izvršitelja naloga.
Posao je to, što ćete, živjeti se mora.
Pogledajte tu opjevanu slavnu povijest,
pogledajte te grobove, tu umjetnost.
Gledat ću kad se meni bude gledalo,
ja sam samo Hrvat sa svojom sudbinom.
Dok su oni ovdje gradili, stvarali,
moji su ratovali, hrabro i bespoštedno.
Čujete li zvuk strjelice, zvuk roga?
Jesu li ih nagradili za to, koga upitati,
stekla je Europa još stotinu Rimova,
i bilo je još stotinu poginulih junaka.
Rimu moj, udahni duboko i probudi se,
došli smo ti u posjet, darove donijeli.
Želiš radoznalo vidjeti čemu su nalik.
Nama su nalik, nama, nikome više.
Sat otkucava vrijeme, mjesec s neba zuri.
Povijest je u našim rukama, čvrsto,
povijest je u našim venama, duboko.
Čudiš se, eh, da, čudiš se, stari moj.

PRIČA IZ PREDGRAĐA

Marno su te godine popisivali pučanstvo,
uzeli ste svoje stvari i krenuli na put,
nitko vas nije očekivao, nitko vas nije trebao,
bili ste još jedna fukara više u gradu.

Bez ružnih riječi, očaja i vike,
mirno ste potražili mjesto u predgrađu,
magarcu je to bilo nešto uobičajeno,
a vol je volovski netremice piljio.

Nebo vas je i tu bez po muke pronašlo,
Dijete je radosno širilo ručice, gugutalo,
veselili se pastiri, veselila se priroda,
nebo je zagrlilo zemlju i oni su zaplesali.

Još i danas živi ta priča iz predgrađa,
čak su i uloge, mnogi kažu, u dlaku iste,
uglađeni ne razumiju, fukara sve shvaća,
a Bog smiješeći se mrsi pojmove i nove stvara.

POUKA JEDNOGA SLIJEPCA

Velike riječi u srcu, olovka koja slabo piše,
vani se polagano spušta sparna ljetna večer,
moj me narod tuče u čelo, u glavu ulazi.
Hoće da kažem odlučnu i hrabru riječ za njega,
a ja sam samo čovjek, krhak i nepredvidljiv,
ni sa svojim poteškoćama ne znam što ću,
kako ću onda znati s tuđima, majko moja mila.

Uzimam knjigu povjesnicu, o svome narodu učim,
velik je, kaže ta knjiga, kao Jadransko more,
a neki bi ga običnom baruštinom htjeli nazvati,
ne porobljava tuđe domove i gradove, pitom je,
kada ga napadnu bori se kao lav, kao...
I još je mnogo toga bilo, nisam mogao dalje,
radije bih da je moj narod kao i drugi,
da ga se boje i sanjaju noću, da mu se ulizuju,
lakše bi mu bilo, zaboravio bi na neizvjesnu vojnu,
ovako, spao je na mene, kao da me ne zna.

Ma, nije važno, zajedno treba ugaziti u blato,
bit će još puno predvečerja, samo mnogo ljepših,
i olovaka što jurišaju i pobjeđuju razvijenih zastava.
Kazao mi je sve to stari slijepac prilikom naše šetnje,
i još mi je mnogo toga rekao, što je za drugu pjesmu,
vjerujem mu, bolje on vidi od drugih, mnogo više zna,
patnja ga je do kraja pročistila, pripitomila i osnažila.

PONUDA

Roditelji su moji govorili ikavicu, onako prirodno i
lijepo,
bilo je tako i s njihovim roditeljima, i s njihovim, i s
njihovim.
Ja tako ne činim, školovan sam, pišem knjige na drugi
način,
ne mogu tek tako odbaciti ono što sam do sada
napravio.

Gledam mačku kako skače ispred zida kuće u mome
selu,
zna li ona da sam se baš tu rodio, godina onih
siromašnih.
Sada je ostao samo zid ugrađen u novu kuću za neke
druge,
ostalo je i moje sjećanje na petrolejku, ubožnost i
prozorčić.

Šumi ikavica u meni kao ponornica Hercegovinom,
slušam to neprestano i očekujem kada će izbiti,
prokrkljati,
mora se to dogoditi, svi ćemo malo pomoći, rukave
zasukati.
Za početak, žrtvujem šum nekog drugog izgovora.

Oprostite, ne će to tako ići, bune se neki drugi, i to
žestoko,
u svoje i u tuđe ime, neki s većim uspjesima i častima,
njihova su imena u javnim glasilima, na stručnim
radovima.
Imaš ti još puta da bi stigao do njih, polako samo, ne
žuri.

Ne zamjerite, ispričavam se smjerno, htio sam biti na
pomoć,
danas se, znate, naš brod usmjeruje novim pravcima i
lukama,
zašto ga ne pogurati, zašto ne pronaći sebe, onoga
pravoga,
samo se tada može putovati i pučinu kao kruh s
maslacem kušati.

Ja sam svoj brod upravio i zastave pobjedničke na
jarbole stavio.
Vraćam se odlučno na početak da bih uspješno kraju
doplovio,
sjećam se svega, sve je to moje, samo povijesnu
prašinu stresam,
pijem čašu crnoga hrvatskog vina i pjevam kroz
polje, kroz goru.

RIJEČI STAROG RATNIKA

Pitaš me gdje sam bio, što sam radio,
onih godina kada je oružje pjevalo,
a ptice šutljivo gnijezda svoja čuvale?
Zbog čega vas sve to večeras zanima?
Možda sam bio tamo gdje vi niste,
možda sam radio ono što vi niste?
Možda, sve je sada možda,
ja neustrašivo stojim pred tim,
kao nekada pred tenkovima,
gledajući ih, njušeći, oružje potežući.
Moj je svijet drugačiji od ovoga,
ja ne znam trgovati, smješkati se,
stvari nazivam pravim imenom,
za one velike badava se borim.

Ostavite se pitanja, sve sam rekao.
Ako si pravi, lako ćeš sam sve saznati,
a ako si njihov, čekaj da kucne tvoj čas.

Mi smo tu, nitko nas pobijediti ne može,
oslobodit ćemo i sebe, i vas, i njih,
dobro je zarazno kao topao sunčev dan.
Pogledaj prema obzorju, vidiš li što?
Oni dolaze i pretvaraju se u... pozdrav.
Pozdrav za dolazak ili odlazak, shvati sam.

PRED MOREM

Gledali smo zajedno more toga popodneva,
htjeli ga dotaknuti rukama, osjetiti na npercima,
a ono je bilo nemirno i ustrajno se pjenilo,
udaralo o stijene, povlačilo se, pa opet isto,
gledali smo ga i pustili da nas nosi, nosi,
danas je takav dan, takvo vrijeme, takva kob.

Ništa mi drugo nismo nego s porukom boca,
netko nas je nekamo poslao, s nečim vrijednim,
cijenimo li to ili se samo amo-tamo valjamo,
ne hajući čeka li nas negdje netko čežnjivo sam.

Jeca crkveno zvono za čovjekom na odlasku,
bit će tako i s nama, i bit ćemo tada sami,
pratit će nas samo u stopu naša lomna djela,
uspomene će ostati na zemlji i venuti polako.
Jesmo li shvatili igru lupanja vala o stijenu,
onoga samotnika s društvom stopljenoga?

Tiho se ispovijedam sam sebi, u daljinu gledam,
nečija nas ruka čuva, putovima vodi smjelo,
nemojmo je odgurnuti, zaboravom prekriti,
ni tebe ni mene tada ne će biti, niti koga drugog,
ostat će samo žeđ neutažena, opsjena prazna.

Tiho koracam kroz mirtu, čemprese i agave,
more je negdje iza mene, sve slabije ga ćutim,
u očima su zastale slike, srce pamti mudro.

BUDUĆNOST

Kroz odškrinuta vrata upadalo je svjetlo,
sjedio je sam za stolom, naslonjen o jednu ruku,
vani je šumjelo more, čuli se galebovi,
zašto je ovdje, tko ga je doveo?

U jednoj je pjesmi pročitao stihove:

»Došao je niotkud, nošen svojim mislima,
nije mu bilo lako pootvarati sva vrata,
ali bio je uporan, čak su ga i tvrdoglavim zvali,
no što to znači kada se sloboda pronalazi!«

Pjesma k'o pjesma, što on ima s njom,
progazio je mnogo štošta, lijepog i ružnog,
i prijatelje je gubio, i poznanike, i prilike,
zna kako samoća boli, kako vjetar cvili.
Začuo je zvuk brodske sirene na pučini,
lupio je šakom o stol, novine su odletjele,
čekala ga je budućnost kao mirisna dunja.
Gdje, s kim, kako, i još druga pitanja,
vjetar je nosio novinske listove i mahao.

LEPTIR

Snijeg je prekrrio dolinu, u sumrak,
pao je kao pokrivač po usnulu djetetu,
i sanja snove slatke, buditi ga grijeh je.
Bilo je to davno, oživljujem te slike,
ja sam sada u toploj sobi, sve imam,
knjige se odmaraju, računalo šumi,
moj je svijet čvrsto zatvoreni krug.
Snijeg je prekrrio dolinu, putujem njome,
mami me svojom ljepotom, očaran sam,
ali hladno je tamo vani, tutnji u mozgu,
udobnost je udobnost, čovjek moj dragi,
pustolovina je pustolovina, pjesniče krhki.
Kakav samo nauk, gdje li sam ga pokupio,
poznajem ja i izazove, i samački hod.
Snijeg je prekrrio dolinu, svjetla kuća dršću,
ugodno mi je, leptir sam u svojoj čahuri.
Hoću li poletjeti, Bože, u okolni svijet,
jesu li mi krila dovoljno jaka, i htijenje,
ti to znaš, ti to vidiš, ti to sudiš.
Snijeg je prekrrio dolinu, kriknuo sam.

SAT NA CRKVENOM TORNJU

Opet je ljetna sparna noć, zrikavce slušam,
a moji su snovi teški kao čekić kovački,
lomim ih među prstima, predati se ne želim,
pucaju kao staklene perle i migolje, migolje.

Gdje su bezbrižni dani, livade s cvijećem,
otišli su bez povratka nekamo na sjever,
a ja bih tako htio da se vrate, barem na tren.
Sve se komeša, nestaje, pa opet dolazi,
tamo negdje svijetli moj dom kao zublja,
pružam ruke da ga dohvatim, poljubim.

Da, da, ponovno sam sâm, kao nekada,
ne dam se, slomit ću sve prepreke,
ove ću snove smijesiti u novo tijesto,
nakon toga od njega ću ispeći slastan kruh,
blagovat ću ga samo s odabranima,
već sada počinjem pisati popis, onaj pravi.

Baš me briga što okolo govore,
može, evo im ovi moji snovi,
neka pokušaju, neka im osjete miris,
snaći ću se ja već, ne moraju se bojati.

Kucnuo je sat na crkvenom tornju,
prepoznajem razliveno blago jutro.

BAT KORAKA

POBJEDNICI

Širokobriškim mučenicima

Bilo je slavno i bilo je raspamećeno,
sudarila se vremena kao noć i dan u zoru.
Ljudi su bježali, djeca plakala, majke kršile ruke,
oni su dolazili, bijesni i divlji, besmislom opijeni,
priroda je skamenjeno šutjela i pamtila.

Neki drugi pritegli su svoj bijeli pasić i čekali.
Ni mrava nisu zgazili, ni ptici zaustavili pjev,
ovo je njihovo, sa svojim su narodom i svojim Bogom,
zašto bi bježali, mogu živjeti jedni pokraj drugih,
vrijeme će pokazati tko ima krivo, a tko pravo,
svima su nam majke od krvi i mesa, očevi isto tako.

Sve je išlo brzo i jednostavno, kako se poželjeti može,
nisu se otimali, imalo se vremena odmoriti, pa i
popiti,
samo je nešto u dubini bića zbunjivalo, remetilo
pobjedu,
zar je baš sve ovako moralo ispasti, zar nije bilo
druge...?

Njihova je krotkost pekla, tako nasmiljeno pekla,
izliječiti je može samo dobro piće i grube riječi.

»Da, tukli su se s nama, pobijedili smo ih, imamo
pravo.«

Godine su prolazile, fratarska je krv snažila Brig,
pukao je o svemu glas nadaleko, kao i o njihovim
mučiteljima.

Stavljali su ih za uzor, o njima neprestano raspitivali,
one druge su nastojali zaboraviti, izbrisati kao mučan
san.

Svanjivala su nova vremena na dalekom obzorju,
nije ih se moglo zaustaviti ni tamnicom, ni metkom,
širokobriški mučenici ispružili su svoje nevine ruke,
prihvatile su ih još nebrojene takve, i čvrsto krenuli.

NOTE

Vrata su pakla stubokom bila otvorena,
i mračno je bilo, i hladno, i jezivo,
samo su svjetleće kugle neumorno parale zrak.

Bože, koliko ih samo ima i kamo lete?

O, da, znamo to dobro, lete prema nama,
netko beščutno odrađuje svoj krvavi posao.

Što da Hrvat radi u ovakvoj noći,
sarajevskoj crnoj noći i njezinim raljama?
Može kriknuti, tko će ga čuti, tko li se sažaliti,
trenutno je previše onih sličnih njemu,
može prošetati ulicama s izgladnjelim psima,
a može i malo zastati ispod rijetkih stabala.

Stvarno, zašto nešto od ovoga ne bi učinio?

Zajcove note kao strijele poletjele su u noć,
slijedile su ih i note slične njegovima,
glasovir je bio dobar kao i uvijek,
disao je s otvorenim prozorom.
Vremena je nestalo, Hrvat je plovio,
sarajevska se noć snebivala i drhtala.

Da mi je znati gdje je ta budala,
žestio se vrstan strijelac pretražujući nebodere,
pronaći ću ja njega, bit će on miran, miran.

PRIJATELJA SU POVELI

Disao je topao dan, a bila je crna noć,
nisu to pogađači vremena znali predvidjeti,
nitko, osim ljepljiva straha u grudima.

Nastupali smo marno usred njihova sela,
u tmurna ratna vremena, naslućuješ već,
vjerno smo izvršavali nečiju naredbu,
neumoljivi potez pera po bijelom papiru.

Ovi ovdje pripadaju s onu stranu crte,
prijetnja su nam, a i mi njima,
budimo pametni, budimo na oprezu.

Poveli smo ih kao blago u planinu,
skrivao sam pogled i lice, uzalud,
prijatelj me ipak prepoznao i pozdravio,
ostao sam nijem, muški kukavički stamen.

Dobro, što sam mogao, možda reći ne,
ne znate vi moga zapovjednika,
kod njega i za manje stvari glave lete.

Naši su vojnici prijatelja odlučno poveli,
ja sam ga poveo, prije nego on mene,
zajednički dani su vjetar što je prohujao,
ozbiljan se posao danas radi, ozbiljan posao.

Neki je pijetao gledao s vrha kuće,
nismo mu je dirali, kao ni druge,
ostajalo je selo, zamicali su ljudi.

VINO

Bio je rat i trebali ste svatko na svojoj strani biti,
nije važno što vas je nekada dobro prijateljstvo vezalo,
kada se gine, onda se gine među svojimima, unatoč
svemu.

Čuli ste povremeno jedan za drugoga, oba ste se
borili,

vojske su vam se još samo čarkale, napinjale mišiče.

A onda se dogodilo da je jedan od vas bio ranjen,
pucao je netko s treće strane, možda opet neki
prijatelj, tko zna,

svanjivali su i vukli se lijeno teški oporavka dani.

Ma da mi je samo gutljaj vina, onoga hercegovačkog,
kao nekada,

bilo bi mi tada svejedno, i za ranu, i za rat, i za sve,
mislio si zaokupljen bolju i mišlju gdje ti je sin.

Na vratima se u taj čas pojavio prijatelj, s bocom u
rukama,

primio si ga kao snoviđenje, kao dar, kao...

čijem se Bogu zahvaliti, njegovu svjetlost u sebe upiti?

Riječi su tekle, noć je već pala, boca je odavno bila
ispijena.

On je otišao k svojimima, žurio je, zapovjednik ne voli
kašnjenje.

Nakon nekoliko dana čulo se da su vam se vaši
potukli,

počelo je žestoko, nitko nikoga nije štedio, prijateljem
zvaao,

povijesne slike skrivene su još dublje u ormar i
pamćenje.

Ustao si, uzeo ispijenu bocu i bacio je prema
njihovima, svojimima,

ne, bacio si je prema njima, njima čije ime nisi htio
izustiti.

PSALAM, NAŠ HRVATSKI

Međunarodnoj zajednici

Preko javnih glasila zaorio je strogi tuđinčev glas:
»Jugoslaviju sačuvati treba, po svaku cijenu!
Učinite to, ali brzo, ja vam dajem zeleno svjetlo!«

Ne želimo ništa posebno, tek isto što i drugi:
slobodu, pravo na svoje granice, jezik, povijest.
Smeti ih, Bože, jezike im podvoji, namjere zbrkaj.

Vojsci ne smijete otimati oružje, bundžije ste,
nitko vam ga ni prodavati ne smije, pa ni za obranu.
Posao dovršiti treba, tek tada bit će mir, sloboda za
sve.

Oni pucaju na nas oružjem koje smo i mi kupovali,
onemogućiti ih moramo, plodna polja sačuvati, i dječji
smijeh.
Idemo na pogibeljan put, Bože, krunica je oko našeg
vrata.

Vas da priznamo, što je vama, sve ste pokvarili,
a do zadnje sitnice bili smo razradili mudar nacrt.
Morate se vratiti odakle ste došli, mi ćemo za vas
misliti.

Rodili smo se, imamo pravo na svoj dio zemlje, na
svoje nebo,
zastava naša lijepo leprša, grb je pun ponosa i ljubavi.
Pomozi nam odrasti, Bože, zajedno s drugima za stol
sjesti.

Vaša zemlja neka ostane podijeljena, što će vam cijela,
možda je sastavite jednoga dana kada se naučite
ponašati.

Učit ćemo vas demokraciji, morate biti poslušni
učenici.

Ah, zraka nam treba, udarili su na nas sa svih strana,
peče rana u tijelu, nespokoјstvo, zlurad smijeh
protivnika.

Oslobodi domovinu našu, Bože, bit će tada mјesta i za
druge.

Drznici ste, vraćajte odmah što ste uzeli, hulje jedne,
lažete da druge pozivate na ostanak, gazite ljudska
prava.

Uključili smo sav naš ustroj, zapamtit ćete ovaj dan.

Djedovi su ovo nama naši ostavili, ćutimo njihovu
muku,
tuđinac i gost nikada ne mogu biti gospodari u našoj
kući.

Oćuvaj nas zaštitniće naš, Bože, na putu pravom,
pobjednom.

Samo vi sjedite, možete i kavicu popiti, Dayton
razgledati,
sve smo pripravili, tu ćete potpisati i možete ići.
Sjetite se prijema, pa nas kod sebe doćekajte raširenih
ruku.

Rat su pustili kada su htjeli, rat su zaustavili kada su
 htjeli,
 krvav je to bio film za nas, za njih još jedan uobičajeni
 posao.
 Ne daj da nam otimaju zemlju, Bože, i ljude, naše
 najveće blago.

Što, kakav Domovinski rat, kakve vrijednosti i uzori,
 Haagom ćemo vam razbistriti sjećanje, pripitomiti vas.
 Tamničke su teške godine za vas, one će vas izliječiti.

Nismo učinili ništa, tek smo domovinu branili,
 a oni nama sunce sakriše, djecu siročadima učiniše.
 Smiluj im se, Bože, kada pred tvojim sudom budu.

Ponovno nešto ne smije u krivo poći, naši će ljudi
 paziti,
 njihova je zadnja, nepogrješiva, oni će vam sve kazati.
 Slušajte ih i dat ćemo vam mrkvu, a možda i ne.

Nisu kraljevi, nisu naši, ali nama bi kraljevati htjeli,
 kuću nam zaposjesti, zalihe isprazniti, siromaštvo
 ostaviti.

Urazumi ih, moćnom rukom, Bože, desnicom
 pravednom.

Nikakvo pravo nemate upravljati samima sobom,
 tenkovi će naši srušiti sve što budete izgradili.
 Shvatite već jedanput, sve je to za vaše dobro.

Tako nam slobode danas treba, sustavno nas robe,
a brat naš ne smije nam priteći u pomoć, braniti nas.
U tebe su oči naše uprte, Bože, izdržati nam pomози.

Nastavlja se

PRED OLUJU

Gledali smo ih toga dana,
Did i ja ispred porušene škole,
kako vojnički odlaze u planinu.

Tamo su pjevale strojnice,
tamo su bombe cvjetale,
tamo se svadba krvava slavila.

U naprtnjači darovana boca vode,
da im bude lakše, ljudskije,
mladićima mojih i tvojih godina.

Negdje tamo duboko u Bosni.

Više ih nikada vidio nisam.

Vidio sam samo slobodu.

GODINAMA POSLIJE

Gledali smo se u oči, Vukovare, ti i ja,
toga snjegovitoga zimskog dana.
Išao sam Trpinjskom cestom, Mitnicom,
ti si ranjen bolovao na svojoj postelji.
Na groblju tišina, i hladnoća, i red,
hrvatski vitezovi spavaju svoj vječni san.
Ne smije ih nitko buditi, bdjet ćemo pozorno,
i mi ćemo jednom poći prema njihovu odredištu,
hoćemo li samo biti dostojni susreta s njima,
hoće li nas sve zajedno Bog pomiriti s drugačijima?
Ovčara nijemo upire prstom u maglovitu daljinu,
tamo su oni koji su sve dopustili, priželjkivali,
kakva li im sviću jutra, sanjaju li što?

U razrušenom franjevačkom samostanu topla molitva,
namjesto slika vjernici u crkvi gledaju ranjene cigle,
kroz prozor i vrata ulazi vjetar i pozdravlja ih,
njihova su srca ljudska, njihova su srca snažna.
Isus se nekada rodio na sličnome mjestu,
zašto se danas ne bi rodio ovdje, tu kraj drvena oltara?

Godinama poslije u mom srcu odjekuju vijesti s
krugovala,
nisam se ovdje borio, ali jesam strahovao i nadao se,
negdje drugdje bio spreman ostaviti kosti,
Vukovar je tamo, a i tamo je ovamo, sve je to zajedno.
Dopusti Vukovare zato da te zagrlim, da te poljubim,
kao prijatelji sastat ćemo se i rasti u isto vrijeme.

Pretvorit ćeš se ponovno u ljepoticu, šapće Vuka,
hrvatska suza raširit će se u pobjedonosan smijeh,
bit će opet pjesme, ribe i dobrog slavonskog vina.
Dunav će namignuti vragoljasto, zamirisat će proljeće,
probudit ćeš se iz teška, grozomorna, blatnjava sna.

PLOČA

Na ovom su se trgu igrala djeca,
imala su svoj svijet i svoje snove,
ljupkije od čelika, baruta i vojnikā.

Jednom u Domovinskom ratu.

Fijuknulo je i bljesnulo iznenada,
sunce je prestalo sjati, ptice pjevati,
roditelji se uhvatili za srce.

Jednom u Domovinskom ratu.

Dvoje mladih zastaje i čita,
ploča je crna, slova su zlatna,
suza topla kliznu niz lice.

Jednom u današnje vrijeme.

TRGU SU ODUZELI IME

Vuklo se to po javnim glasilima,
tutnjalo u uzavrelim samozvanim glavama,
a onda se dogodilo, zadriglo i prijeteći.
Trgu su oduzeli ime, ploče poskidali,
njihove veličine nisu htjele naše, zajedničke,
narod, kao i obično, nitko ništa pitao nije.

A moglo je sve biti drugačije i ljudskije,
sinovi su im zajedno rovove udomljavali,
kušali snagu bića i zov domovine u pogibli.
Povijesne magle odlazile su u prošlost,
radovali smo se kao djeca, kao prijatelji.
Sada su opet tu, obrazine im straše,
netko ih treba konačno raskužiti, izliječiti.

Jedan, dva, tri ... uči dijete u seoskoj školi,
zbir je jedan, domovina, i ništa više,
a država ima puno, shvaća ono to polako.

Trgu su oduzeli ime neki tamo probisvijeti.

PODIVLJALI RATNICI

Daleka je ta zemlja Vijetnam,
teško je mogu naći na zemljovidu,
ali postoji, sa svojim gradovima i selima,
brdima, rijekama i jezerima, i šumama,
ljudi tamo pate kao ti i ja, raduju se isto tako,
i sunce nam je zajedničko, i zrak,
i planeta na kojoj obitavamo, i još mnogo toga.
Priznajem još jednom da nikada tamo nisam bio
i ne znam hoću li ikada biti, stvarno ne znam.
Ali oni su bili, oni, samouvjereni ratnici,
i ništa vidjeli nisu, osim svoje sebičnosti.
Protutnjali su kao horda divljih konja,
negdje tamo s Divljeg Zapada, Bog te pitaj odakle,
ječala je priroda, i ljudi, i zrak, životinje se sklanjale.
Prah te zemlje upio im se u kožu, u nosnice,
ni danas ga još isprali nisu, još ih budi u snovima.
Sada su tu, podivljali i tuđi, istina, privlačne vanjštine,
stope im idu u krivom smjeru, oni to ne vide,
dječaci neki obješenjaci ubacuju im kamenčiće u tabor,
i smiju se, smiju se, a oni ih gledaju ne shvaćajući.

NA BADNJU VEČER 2002.

Spustila se tiho Badnja večer na naš kraj,
još jedanput u svojoj odjeći staroj, ali blistavoj.
Naše su novine suvremene, i televizija, i radio, i...,
pa ne govore mnogo o tome, imaju prječega posla.
Kroz prozor čujem zvuk zvona i zvuk divlje glazbe,
u zemlji smo Hrvata, ništa čudno, bit će tu još posla.
Herodi stoje sa strane, lukavo i budno motre.
Djeca k'o djeca, ništa ne znaju, jasicama se dive,
gle kako voda žubori, Isus spava, vol drijema,
otac je unosio badnjake, namještao trobojnicu,
oči su mu bile tople, baš kao u Marije večeras.
U knjizi čitam o Haagu, o nama, o njima,
kakva je to povijest, tko nam je namijeni?
Spustila se tiho Badnja večer na naš kraj,
puk se sprema za ponoćku, svjetla gore,
noć je mirna i snijeg pomalo sipi,
sve je isto kao i lani, a opet tako novo,
Bog ne zaboravlja svoj nevoljni narod,
primit će ga pod svoje skute i pomilovati.
Pucnji su odjeknuli bez najave, bezdušno,
ne, nije to veselje, to je smrt i mržnja,
Kostajnica ostaje bez svojih sinova i kćeri,
onih što su zapamtili progonstvo i palež.
Hrvati san svoj snivaju, oni im ga ruše,
još malo i Isusovo ćemo rođenje slaviti,
anđeli pjevaju o miru, o suživotu, o pravdi,
kada će to biti, stvarno ne znam, možda ni drugi,
znam samo da će hrvatski narod tomu nazočiti.

ODLAZAK RATNIKA

Njihove ulice iz djetinjstva više ne izgledaju isto,
kao da su se beznadno rastali, a duboko se vole.
Gledali su kako napadačevi topovi oru cvijeće, ubijaju
kuće,
pokretani tko zna čijom rukom, u koje prljave
namjere.
Trebalo se suprotstaviti i krenuli su toga maglovitog
jutra.
Pratile su ih ukočene oči njihovih najbližih, voljenih,
drugi su bili u podrumima, negdje daleko u svijetu.
U srcu su nosili opojni zov slobode, dostojanstvo
čovjeka.
Pobijedili su unatoč svemu i svakomu, s nadom u
očima.
Pijani od sreće slikali su se s poznatima i
nepoznatima.
Sada ih te slike more više nego išta drugo na svijetu.
A kamo ste to išli, pitali su ih duboko zavaljeni u
stolice,
bespotreban je to bio rat u ova suvremena vremena,
propitat ćemo vaše ponašanje, objasniti što se
dogodilo.
Ponoć je već prošla i hrvatska himna na radiju
odsvirala,
žena i djeca spavali su gladni, s crnom mišlju o
budućnosti,
on je bio bez posla, umoran, shrvan slikama s ratišta,
neprestano su ih budila svakodnevna događanja,
nepravde,
na televiziji je pogledao još jedne bezlične uvrjedljive
vijesti.

Pucanj je odjeknuo gradom, koji ga možda uopće ni
čuo nije.

Ratnik nakon pobjede odlazi svojim suborcima na
priču,
a Hrvatska i dalje grca pod nečijom teškom čizmom.

Trznulo se pospano dijete i otvorilo oči usred
umirujućeg sna.
Sutra je pričalo da mu je blagi ratnik svoje odličje
davao,
a njegovo mu se smiješilo u daljini, poput izlazećeg
sunca.

TRI MUDRACA

Na početku smo dvadeset prvog stoljeća,
a za slobodu i dalje nesmiljeno robijamo,
tamo u tuđim dalekim zemljama.

Nismo svi dovoljno jaki križ nositi,
oni to znaju i kušaju nas slomiti,
hoće nas pobijediti, osramotiti.

A Božićna je noć tiha, miroljubiva,
uznika se naših iz dubine spominjemo,
svima sve opraštamo, ali stati ne ćemo.

Ne daju nam to suze ranjene djece,
očeve svoje ona ne viđaju dugo,
noću ih sanjaju i nemirno se trzaju.

Gledaju nas tri mudraca upitno,
nije im jasno što nam je danas,
na put treba krenuti, Dijete pronaći.

Zastajemo časak i ruku pružamo,
njihova je topla, prijateljska, uvjerljiva,
hodamo tako u smjeru privlačne slobode.

NJIHOVA STAZA

Tamo gdje su mnogi od njih sada,
ne dopire prasak granata, ni udar naboja,
čuje se samo sreća koja pršti kao smijeh.
Ne, nisu se prestrašili i pobjegli,
prošli su oni uzdignuta čela svojom stazom,
stazom od čelika, stazom od smrti.
Dragovoljci su bili u teška nesnosna vremena.
Dolazili su iz svih krajeva i zemalja,
praćeni ljubavlju, vjerom i ponosom.
Domovina je bila ugrožena, ognjišta razorena,
neprijatelj je nadmeno vjerovao u oružje,
oni su vjerovali u sebe, u krunicu oko vrata.
Išli su svojom stazom, u povorci, kao braća,
pamtila su ih praskozorja, rosna trava
i mrav kojega nisu htjeli zgaziti na putu.
Šapćemo danas tiho da u miru Božjem počivaju,
dotle mi nastavljamo njihovim korakom,
prepoznajemo im stope, prepoznajemo im stazu.
Što li nas čeka na njoj, hoćemo li uspjeti?
Pogledaj nas, Bože, kao i njih, i korake nam učvrsti,
ne želimo se osramotiti, sve bezobrazno zaboraviti.

U NEBO ZAGLEDANA

Ljubici

Rađala su se mutna, teška jutra,
znala si to po drhtaju svoje tople duše.
Domovina se odupirala povijesnim burama,
patila, prijatelje tražila i snivala.
Čuvala si je žarkom molitvom i nadom,
onako kao nekada prije za vrijeme učenja.
U nebo si gledala i nisi se bojala,
osjećala si Bog je tu, drugi su tu.

Tratinčice su se ugibale pod dodirom čizme,
bilo je takvo doba, ti si se molila.

Kraljica mira gledala je i smiješila ti se,
dala si joj svoj glas, svoje vrijeme.
Oslanjali smo se na tebe, vjerovali ti,
stjecali smo prijatelje razasute na sve strane.
A ti, što si mislila dok si pepeo otresala,
dok je podrum stiskao i pričao svoju priču?
Znam, ti si u nebo gledala, ljepotu živjela.

Otišla si uspravno kao što veliki idu,
riječi su blijedi odsjaj tvoga hoda.
Znaš li da je baka Ruža pitala gdje si,
svjedoci su stotine njih, tisuće njih,
radio valovi su s uzdahom zašumjeli.

TVOJ ODLAZAK

ocu Franji

Dobro, u redu, odrastao sam čovjek,
ali zašto zaboraviti dijete u sebi?

Ne znam što bi mi na to odgovorio,
otišao si i vraćaš se samo u našim riječima.

Toga dana sve smo obavili po propisu,
jednostavno, besprijekorno, baš po tvom uzoru.

Ja u to mramorno počivalište nikada leći ne ću,
a zajedno smo ga nekada davno marno radili.

Ostala mi je tvoja bukara za vino u spomen,
štap koji si izdjeljao tražeći suprugu, moju majku.

Prolazi vrijeme, stiže i prvi Božić bez tebe,
zemlja je ova samo putovanje i ništa više.

Srest ćemo se, nadam se, opet jednoga dana,
tada ćeš mi ispričati sve svoje bojazni za mene.

Znam da ne će biti važne, ali ispričaj mi ih,
osim ako mi ih ne pričaš, evo, upravo sada.

PROSVJETLJENJE

DOBRO JUTRO, KOLONIJO

Obala rijeke i dijete u svanjivanje dana.
Gledalo je prema jugu i očito se nije bojalo.
Motrile su ga ptice, travke, sav okolni svijet,
a ono se nije dalo smesti u svome naumu.
Htjelo je na drugu stranu i tražilo načina.
Trzalo se samo na riječi koje su odjekivale brdima.

Dobro jutro, kolonijo, Dobro jutro,... Dobro...

Padale su noći, svanjivali dani, rijeka protjecala.
Naišao je i starac sa svojim zavežljajem,
upućen kamo i dijete, ali klimavo i polako.
Ono ga je uzelo za ruku i povelu prema mostu.
Izgradilo ga je za sebe, za svoj sutrašnji prijelaz.

Iznenada je oblak ispunio dolinu i ogrnuo ga,
a neka se blažena milina razlegla zrakom.

Dobro jutro, kolonijo, Dobro jutro,... Dobro...,
postajalo je sve bljeđim i bljeđim.

Svanjivale su neke nove zore, dolazili neki novi ljudi.

U dolini je do dana današnjega ostao spomen na
dijete.

KUŠAM DOTAKNUTI

DJEVOJČICA I DUNJA

Jutro je, kamen, sunce i sol,
grad se budi kao mrzovoljna vila.
Djevojčica sama šeta na obali.
U ruci joj je velika žuta dunja,
prevrće je, igra se njome,
nečemu se duboko smiješi.
Bosim nogama gazi more,
nije joj hladno i ne drhti.
Iznenada, u jednome trenutku,
prstima ruke dotiče pučinu,
opipava je, miluje nježno,
a onda joj predaje dunju.
Ona je počinje nositi,
poput djeteta što kaplju nosi,
kaplju na dlanu, netom ulovljenu.
Djevojčica tiho motri prizor,
plave oči stapaju joj se s dubinama.
Odlazi polagano, uz drhtaj vjetra,
a na obzorju, poput ljetne duge,
ostaje pramen njezine svilene kose.

LANTERNA U MOJOJ SOBI

Knjige po običaju mudro miruju na polici,
a lanterna bdi, ustrajno, tiho i polagano.
Unio sam je jednoga dana u svoju sobu,
s ljubavlju je stavio na vidno mjesto,
nakon toga zaplovio morem svoga života.

Ispraćala me njezina misao i ljubav,
očaravajuća kao školjka s biserom.
Puno sam već luka posjetio, istražio ih,
puno mi ih je još posjetiti, prave izabrati.
Uvijek se sjetim lanterne iz svoje sobe,
znak je nečeg drugog, mnogo ljepšeg,
kada se vratim dočekat će me prijateljski,
ne će mi ni zbog čega prigovoriti.

Razumijemo se mi dobro, čak i bez riječi,
ostat će tako, čuvat ću svoju lanternu,
bit ćemo dvoje djece na obali, u suton,
gazit ćemo pijeskom, nevino i smjelo.

Lanterna u mojoj sobi ima svoju priču,
kušam je ujediniti sa svojom, ispreplesti,
neka to bude mozaik, nešto tako lijepo.

U povjerenju, da sve bolje shvatite,
da na šalu, ne daj Bože, preokrenete,
oduvijek sam htio dalekim morima ploviti.

MIRIS DUNJE

Jesen se poput lopova u moju sobu tiho uvlači,
na obzoru studen se polako prikuplja,
knjiška slova kopkaju mi neumorno po glavi,
računalo se pospano u kutu izležava.

Slike se zgušnjavaju kao u napetom filmu,
sve sam to ja: i jesen, i knjige, i računalo,
i još mnogo toga više, što znam i što ne znam,
bježanja nema, sva su vrata odavno zatvorena,
tek se sve u red može dovesti ako se hoće.

Poznajem sva ta mudrovanja, ćutim ih duboko u sebi,
dotle pogledavam na prazno mjesto na radnome
stolu,
da, baš tu, stajat će ta zrela mirisna dunja,
ubrat ćeš je ovih dana i meni radosno namijeniti,
a ja bit ću zato vedar i blag u odlučnosti i htijenju,
miris dunje rasvijetlit će mi svakodnevni put,
znat ću kako se iz teških muka čupa lako.

Moje srce je srce dunje, unatoč svoj studeni i kišama,
možeš ga uzeti, ali možeš ga i odbaciti tek pokretom
ruke,
ipak ono uvijek ostaje to što je, zaštićeno u nutrini,
neumorno pjeva svoju pjesmu blizini i svijetli,
raduje se vjernom čitatelju i onom tko to ponekada
nije,
smije se kroz blatnjave jesenje dane života i prolazi.

Znam da i tvoje je srce tako, osjećam ga kako lupa,
a dunja dotle miriše u dubokoj kasnoj noći,
tebe su odnijeli daleki puti, mjesec prijateljski
dovikuje,
nije važno, ne daj samo da te zbune, da te otuđe,
dunja će tada ostati bez mirisa, sama u napuštenoj
sobi.

NAŠA MOLITVA

Kažeš da se moliš Bogu za mene,
u rano jutro dok se još prva kava pije,
a mjesni djelatnici na svoj posao žure.

Budim se polako ulazeći u svagdanji život,
daleko sam danas od obveza, radnoga stola.
Nije važna tvoja izočnost, lice ti je u meni,
znam da se moliš Bogu za mene lutalicu,
ne, oprosti, za mene nepopravljiva moreplovca,
i valove slušaš, upijaš more, sanjaš o sreći.
Odlazimo i dolazimo, trajemo i nema nas,
sve je to jedno, život u orahovoj ljusci,
moli se da mu se stijenj ne zgasne, da traje.
Bit ćemo tako zajedno, i ja se, naime, molim,
daleka su putovanja, opasnosti velike,
ne ostavljam ništa slučaju i varci.

Moli se Bogu smjerno za mene,
molit ću se Bogu smjerno za tebe,
cvjetat će cvijeće i šumiti proljeće,
zrcalit će se pobjeda, uskrснуće i vječnost.
Zaboravit će se tada sva lutanja i sve plovidbe,
život će kao suton na obzorju gorjeti.

ZOV

Jedno brdo sebi mene danas uporno zove,
u dubini, tamo gdje sam ja istinski ja.
Ne pogađajte, jednostavno ću vam reći:
Ukazanja je to brdo, promjene brdo.
Tih je godina nenadano ušlo u našu svijest,
sa svojim kamenom, cvrčcima i dračom.
Kraljica ga je mira odabrala za dvore,
samo ona zna zašto, meni se je odazvati,
na njemu steći mudrost, i snagu, i blagoslov.
Tu Kraljicu još nikad vidio nisam,
najvjerojatnije da će tako i ostati,
ali ona je vidjela mene, siromašna i krhka,
prišapnula mi prave riječi, korake upravila,
pa sam tako i ja vidio nju, prijatelji smo postali,
ona kraljica, ja vječni lutalac, tragač, pjesnik.
Nema tu ništa čudno, možda samo ovo:
svejedno mi je za sve kraljeve, kraljice i slične.
Ali, ovo je nešto drugo, izvan prostora i vremena,
kao što je i ovo brdo drugačije od ostalih.
Recite da imam pravo, recite da imam krivo,
mahnut ću vam samo rukom i nastaviti.

Jedno brdo mene sebi slična čini,
jedno brdo ja nikako ostaviti ne mogu.

MI SE VOLIMO

Moja je domovina silno zbunjujuća.
Kada kažem lijepa Hrvatska,
kada kažem Bosna i Hercegovina,
ima ih koji ne razumiju što mislim.
Ne znam zaista kako im pomoći,
meni je, naime, sve potpuno jasno.

Ja samo jednu domovinu imam,
zbog toga je čuvam kao svoje srce,
voleći obje njezine klijetke,
bdijući neumorno nad njima.
Sretan sam kada kucaju skladno,
mrštim se kada nastupe poteškoće.

Život nije neozbiljna igra,
pjesma je što se pjeva tisućama ljeta,
tko je čuje sve je, ama baš sve, razumio,
pa i ove moje jutarnje stihove snene.

Drava šuti, s njom i Drina,
pružajući ruke Jadranskom moru,
sjena Harauvatije s iranskih stepa
mirisom ispunja podneblje,
i nastaje blagdan, i nastaje slavlje,
ja i domovina volimo se.

UZ KAVU

Poput groma u polju zablještalo je pitanje:
jesam li mogao imati sve (za mene sve),
a izabrao sam, kao Ciganin čergu, imati ništa?
Kažem, pogodilo me ovo pitanje poput groma,
kao onaj hrast uz vodu, unatoč njegovoj jakosti.

Da odgovorim, da se potrudim, barem odglumim?

A što je s tim da sam sve dobio, baš sve,
tek kada sam odlučio imati to ništa i krenuo?
Ne znam zaista što je s tim, nemojte me pitati,
zašto bih i morao znati, još su mnoga pitanja,
dopustite mi postaviti jedno kratko, bitno:
da sam odlučio imati sve, bih li to imao?
Eto, vidiš kako je teško na ova pitanja odgovarati,
kada misliš da si blizu još si dalje, kao pri
fatamorgani.

Hej prodavaču, daj mi te novine, dobro su šarene,
kava mi se ohladila, razbit ću si misli njima,
znaš li da ću sve znati kada kucne onaj čas,
dotle prihvaćam stvari onakve kakve jesu.
Netko mi šapće: ta i vrijeme je već bilo.
Okrećem se nikoga nema, ljudi idu svojim putom.

Ma zašto sjedoh piti ovu kavu u sunčano popodne?

KAD PJESMA GUŠI

Jutro se svilo u rep pa maše prolaznicima,
oni gaze po prozračnim nogostupima punih muha,
zar se zemlja prestala okretati zbog ljudskog laveža,
ne znam ništa, znam samo da stabla sjede u pivnici i
piju,
poslužuje ih čovjek s motornom pilom od paučine
ispod miške,
s radija pijano se tetura glazba i ljudima priča o
životu,
sve je smradno, navješćuje krezubi mjesni pjesnik
namigujući,
i ..., oprostite, ne mogu dalje, guši me ova pjesma,
moram izići, udahnuti svježeg zraka i kriknuti,
moj će krik upiti brda i znam da bit ću tada spreman.

SKITNICA

Jednoga sam dana poželio nešto imati,
barem da vidim kako je to, da postanem važnim.
Pogledao sam naokolo i promotrio svoje stvari:
knjige, računalo, odijela, cipele, neke slike...
i što još, sve je tu, stane u pristojnu sobu.

Što ću ja s ovim, i s još mnogo toga više?
Kad me nebo pozove, sve će razdijeliti,
bogastvo moje iščeznut će kao san.

Nema meni druge nego skitnica biti,
ćutiti vjetar u kosi, zemlju pod bosim nogama.
Ma baš me briga za šarene stvari oko mene,
svejedno, ovakav ili onakav ogrtač, i sve ostalo,
kamo stignem tu je moj dom i počivalište.

Ima li netko tko hoće sa mnom u pustolovinu?

Znate, nije vam to pametno, promislite dobro,
zaštitu treba tražiti, nešto imati u štedionici,
poznamo mi takve, uvijek na kraju gube.

Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ...

Bože, kako lijepo svijetle zvijezde na nebu,
kako se zrikavac čuje, u srcu kuša mir!

MAJČINA LJUBAV

Majci Šimi

Mojih dvadesetak ljeta,
spremljena prtljaga,
odlazak u
daleku
opasnu
zemlju.

Vedar jesenji dan,
zaleđena bol
na tvome licu,
skupljena izočnost
u tvojim očima.

Okamenjen zurim,
zar zbilja me
toliko
majko
voliš?

Još i danas
probada me
tvoj starački pogled.

A tebe više nema.

ĆUH ONOSTRANOSTI

fra Stipi

Dok smo gledali kako te nose,
u očima nam se moglo jasno čitati:
korak po korak odlazili su mnogi,
a sada neumitno dolazi red i na nas.
Kako doliči šutjeli smo, ali i krili zebnju,
zavidjeli djeci na njihovu neiskustvu.
Uistinu smo poput vojske pred tvrd boj,
u danu hladnom, na zemlji mrzloj.

Opraštamo se nijemo s tobom na odlasku,
hoće li nekoga biti kada kucne naš čas?

Razišli smo se u tišini idući nizbrdicom,
u mislima smo nosili dom, ognjište, uspjehe,
a šutljiva su brda ostala bdjeti kao i prije.

U MOSTARU MIRIŠU LIPE

Ispod moga prozora ćutim kako mirišu lipe,
jer u Mostar je stiglo proljeće, sunce i vedrina,
ne znam kojim je povijesnim putovima putovalo,
znam samo da progovara kroz drvored, kroz lica,
pričekaj, gledaj kako se vedri, kako šumi blago.

O zimama ne bih, pustimo ih danas u miru,
bit će ih još i trebat će ih preživjeti, samo toliko,
radije gledam prkosno u lice oholim rušiteljima,
sjatili se sa svih strana i divlje viču: naše, naše,
a nije, ovo je tek samo naše, tvoje i moje.

Zvone zvona kod franjevac a i na katedrali,
razgone magle, odišu svježinom i snagom,
u Mostaru mirišu lipe i ptice udomljuju,
Neretva šumi i otječe ustrajno prema jugu,
a od tamo stiže toplina, bistrina i topao zov.

IZ RECENZIJA

PJEV ZUBLJE, RANJENA MJESTA VREMENA

*»Ja pjevam, dakle ja jedem srce svoje«
S. S. Kranjčević*

Pjesnički glas Miljenka Stojića ishodi iz dramatičnih mjesta vremena i trenutaka u kojima smo se u sudbinskom pozivu našli kao oni kojima je dana najveća zadaća. Mjesta su to što još ne zamiču u već dogođenu povijesnost: naprotiv, u Stojićevim pjesmama žive intenzivno, duboko, iznova otkrivajući i produbljujući ranjenost i ranjivost, virove i strahove od sve novijih i neizvjesnijih zapleta.

Jednom smo u njih »bačeni«, a to znači da nam je iz njih izaći »visoko uzdignuta čela« kao oni koji su poravnali svoj korak i dali žrtvu za budućnost i ishode koji nas na novom putu čekaju.

Sam naslov ove nevelike zbirke posvemašnom izravnošću izgovara poziciju svih koji pripadaju ovom hrvatskom narodu u prostorima gdje »Herodi stoje sa strane i lukavo i budno motre«. Herodi su uvijek donositelji nepredvidljivih zapleta i još nepredvidljivijih obrata, najčešće su i presuditelji, usuprot nepozvanosti i dvojbi koje izazivaju.

U lirskoj jezgri ove knjige rat je evociran kao vrijeme prometejskih uzleta i sudbinskih iskoraka u prostore slobode bez koje se ne može i nikada nije moglo. Stojić rat kao događaj vidi u pojedinačnoj i kolektivnoj drami svih koji su jučer poravnavali i napokon poravnali ko-

rak s korakom u hodu k svjetlosti što će ih ispunjavati sutra i u sva buduća vremena. Sve što se dogodilo, u Stojićevu se stihovlju prepoznaje kao sudbinsko, tj. kao nadajuće iz graditeljskog pohoda u život, svet i nepovrediv, častan i uljuđen. Unutarnji pjesnikov krajolik prenapet je od krajnje dinamičkih zbivanja kojima kao da po volji nekoga drugoga još ne možemo ovladati u onoj mjeri koliko je bilo žrtve i žrtvovanja. Poruke knjige naviru i izviru upravo iz takva kontrapunktiranja nadonosnoga i odgođenoga, zadržanoga u arbitraži »lukavih« i »prijetvorno nasmiješenih«. Naravno, njih je lako prepoznati u ovotrenutnu času.

Udes, nada, uzlet, pad i prijetnje iz oblaka što bi mogli na sve zaloge baciti ravnodušje, ono je što ovom stihovlju daje stubovlje, težinu i svekolike dimenzije onoga što je u pjesnikovu i našem iskustvu vodoravno i okomito.

Stojić neprijeporno slijedi Kranjčevićevu misao da je pjesnik glasonoša i stjegonoša, onaj koji ispred svih u vlastitoj rani otkriva prometejsku zublju, zublju otkupiteljsku i svegraditeljsku. On se namjerno kloni pomodnih poetičkih modela prepunih iznuđenih solilokvija i zatvaranja u čahuricu individualizma. Kloni se poetskog eksperimentiranja, budući da u njima ne vidi nikakvih mogućnosti za temu i motive koje ga zaokupljaju. Iz tradicionalističkih natruha preuzima samo ono što će ritmom i jasnoćom pridržati njegov stih i održati ga u prostoru potpune komunikacije s čitateljem-primateljem poruke. Pjesnik je svoj iskaz podredio upravo jasnoći poruke, namjerno se odričući »ugovorene ljepote« i inih poetskih efekata bez pokrića. Takvo njegovo opredjeljenje, ma koliko da ponekad anakrono zvuči, čini se, posve je opravdano i jedino primjereno

tematici ove knjige. Stojić, umjesto svega pobrojanog i nepobrojanog iz rekvizitarija modernih poetika, čvrsto stoji na tlu koje ga je dalo, u srčiki je same zbilje onakve kakva ona jest, odlučan uspostaviti samo poredak u kojemu ćemo biti i ostati okupljeni u svom identitetu i integrirani u jedinstvenu cilju koji živi ispod trepavica i onoga koji je prvi i onoga koji je zadnji u redu za sutrašnju budućnost. Pjesnik Miljenko Stojić živi i sa svima dijeli vjeru, srce, ranu, iznad svega pripadanje svom narodu i pragu koji ga je jednom u život zanjihao. Etos je u njega mjesto svih vrijednosti, podignuti je kažiprst iznad svih čela. Stoga u njega domoljublje ujedno znači i ostvarenost. To potvrđuju i stihovi »Ja sam svoj brod upravio i zastave pobjedničke na jarbol stavio«.

»Čovjek je krhak i nepredvidiv«, tvrdi pjesnik, no uvijek mora ostati na brazdi što mu je kao oraču namijenjena. Odustajanje bi značilo poraz, a poraz ova knjiga ni na jednom mjestu ne priznaje. Ako i jesmo Pascalova »trska na vjetru«, to ne znači da nismo i Prometej koji se usudio i još usuđuje istrajati u žrtvi za više ciljeve. Tako razmišlja i iz takve pozicije govori Miljenko Stojić, pjesnik koji nam u ovom času daruje otvorenu knjigu velikog događaja i događanja u kojemu smo se zatekli. Knjiga »Dobro jutro, kolonijo« knjiga je naše nepodnošljive blizine i začinjavanja, ma koliko bio težak teret na našim leđima. Pod njima, kaže pjesnik, ničije koljeno ne smije pokleknuti.

Gojko Sušac

»SRCE PAMTI MUDRO«

Stihovi Miljenka Stojića, koji čine zbirku znakovita ironijskog koliko i stvarnosno (samo)kritički utemeljena naslova »Dobro jutro, kolonijo«, osobit su znak svekolike hrvatske, poglavito pak herceg-bosanske, stvarnosti transponirane u pjesničku riječ, koja zatim stvarnost – zbiljotvornom književnom riječju osnažena – postaje istaknuto podvučenom činjenicom odmaknutom od zgojine realnosti što ju je nadahnula. Krug poticaja znatiželjnu peru i odgovora na nj zatvara se u kolopletu svojevrstne povratne sprege. Tragičnost jedne situacije, i kolektiva i pojedinca u njemu, tako postaje još tragičnijom ali, tomu nasuprot, nada i ufanje rastu kao mogućnost boljega, ljepšeg i istinitijeg, kako u svijetu intime tako i u pogledu izgleda skupne, narodnosne egzistencije.

Ciklus »Prosvjetljenje« donosi samo jedan tekst, upravo pjesmu koja naslovom imenuje zbirku, pa je i na taj način dodatno (pre)naglašen kompleks bjelodano izvana nametnutih neprirodnih pravila koja se, kao nasilje i/ili groteska, složeno reflektiraju na svijet kojemu obiteljsko, kršćansko i povijesno jesu svakodnevića, jednako kao što mu to nisu poklonstvo idolima iz uvoza, zlosilje ili pak, nipošto, posezanje za tuđim.

Vjersko, osobno, nacionalno i univerzalno krugovi su što se prepleću i u svim trima »pravim« ciklusima pjesmarice, značenjskim svojim poljima premrežujući cjelinu ove kvalitetom uvrštena stihovlja razmjerno ujednačene knjige. Stojić jest jedan od primjernih sljedbenika pojmovnoga pjesništva, odnosno i točnije rečeno poezije rečenice, gdje se jasne sintaktičke cjeline ujedno

i, najčešće, grafički-pojmovno poklapaju s granicama pojedina stiha. Njegova je poezija gdješto vrlo »narativna«, »deskriptivna«, dijaloška pa, kadikad, i naglašeno objasnidbena, deklarativna čak, u mjeri u kojoj kao da želi podvući već rečeno, naglasiti već istaknuto, sažeti prethodno nanizano i pobrojeno... (*v. Psalam naš hrvatski*).

Pjesnik je praštalac koji pamti, utemeljen u svojemu, poštujući tuđe, drugoga i drukčijeg:

Gledali smo se u oči, Vukovare, ti i ja...

... hoće li nas sve zajedno Bog pomiriti s drugačijima?

(Godinama poslije)

Razlika zavičajnoga i domovinskog bazgraničja, kao naravnih fenomena i vrijednosti, nasuprot državnomu kao – u hrvatskome slučaju i uzevši u obzir cjelinu narodnoga bića naglašeno bolno – graničnomu i, dapače, vrlo ograničenomu, čita se eksplicite i između redaka mnogih ovdje uvrštenih pjesama; primjerice:

Moja je domovina silno zbunjujuća.

Kada kažem lijepa Hrvatska,

kada kažem Bosna i Hercegovina,

ima ih koji ne razumiju što mislim.

Ne znam zaista kako im pomoći,

meni je, naime, sve potpuno jasno.

Ja samo jednu domovinu imam,

zbog toga je čuvam kao svoje srce,

voleći obje njezine klijetke...

(Mi se volimo)

Pitanje, zapravo problem, »izabrana jezika« gotovo je istovjetan u svim hrvatskim krajevima i »zemljama«, jer golema većina naših ljudi kao polazno, bitno i ishodišno distinktivno obilježje svoga identiteta imade – ikavicu; uostalom, jedino su Hrvati ikavci u svojoj današnjoj postojbini. O tomu će Stojić ovako, usto kao da piše iz moje Istre:

*Roditelji su moji govorili ikavicu, onako prirodno i lijepo,
bilo je tako i s njihovim roditeljima, i s njihovim, i s njihovim...
Šumi ikavica u meni kao ponornica Hercegovinom...
... pijem čašu crnoga hrvatskog vina i pjevam kroz polje, kroz goru.*
(Ponuda)

Intrigantno je zanimljiva činjenica pjesnikova poziva i ujedno, recimo to građanski, zvanja i zanimanja, s jedne strane, i otvorena njegova disputa s Apsolutom, koji je najprvo Bog, no i ljubav, i milost i milosrđe..., s druge. Jedno je od tako snažno markiranih, pače polemičnih, mjesta i sljedeće:

... a Bog smiješeci se mrsi pojmove i nove stvara.
(Priča iz predgrađa)

Prigodna ograničenost ovih riječi načelne ocjene jednoga rukopisa, sada pretočena u knjigu, dopušta mi još izdvojiti pjesmu koja, najprije poetički, posve iznenađuje »izašavši« iz obzora očekivanoga kada je o kontekstu ove i ovakve poetske zbirke riječ. Pod naslovom *Kad pjesma guši* čitamo nedosljedno inovativnu, ali ipak novoćom obilježenu cjelinu koja pomiruje nadrealno u tragovima s ekspresijom upečatljive slike:

*Jutro se svilo u rep pa maše prolaznicima,
oni gaze po prozračnim nogostupima punih muha,
zar se zemlja prestala okretati zbog ljudskog laveža,
ne znam ništa, znam samo da stabla sjede u pivnici i piju,
poslužuje ih čovjek s motornom pilom od paučine ispod miške,
s radija pijano se tetura glazba i ljudima priča o životu...*

Ako mi je na koncu sažeti ustrajnost i dosljednost Stojićeva lirskog angažmana, njegovu osjetljivost na poticaje izvanjske koliko i one unutarnjega krajolika, naposljetku i pomirbenu odlučnost, što ovdje nije *contradictio in adjecto*, autora kao suvremena intelektualca što pod bremenom rečenih iskustava ipak s vjerom gleda u dolazeće vrijeme, tada mogu samo posuditi jednu ovdašnju sretnu i dostatno višeznačnu sintagmu iz pjesme *Pred morem: ... srce pamti mudro*.

Tako veli Miljenko Stojić, svećenik i pjesnik, kojeg čitateljsko-kritički valja obodriti i u povodu zbirke »Dobro jutro, kolonijo«.

Boris Domagoj Biletić

ŽIVOTOPIS

Miljenko je Stojić suvremeni hrvatski književnik, novinar i teolog. Rođen 1. lipnja 1960. u Dragičini kod Međugorja. Maturirao na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Filozofiju i teologiju sluša u Zagrebu, Sarajevu i Jeruzalemu. Za svećenika zaređen 1987. u Mostaru. Na Papinskom sveučilištu »Antonianum« u Rimu 1991. postiče licencijat iz teologije, specijalnost kršćanska i franjevačka duhovnost. Proputovao Europu, Bliski Istok i Ameriku. Živi i radi u Mostaru i Zagrebu.

Tijekom svoga franjevačkog i svećeničkog rada bio je duhovni pomoćnik, odgojitelj bogoslova i sjemeništaraca, radio s mladima. Ratne neprilike učinile su da se bavi i vojnim dušobrižništvom. Godine 1993. utemeljuje Informativni centar »Mir« Međugorje, a 1997. u njegovu okrilju pokreće Radiopostaju »Mir« Međugorje. Postaje i tajnik Hercegovačke franjevačke provincije. U Zagrebu ustanovljuje i razvija zakladu Informativni centar »Mir« Međugorje. Idejni je začetnik i koordinator Hrvatskog intelektualnog kruga '04.

Piše pjesme, oglede, djela za djecu, kratke priče, aforizme, književnu kritiku, stručne i novinarske članke, uređuje knjige te prevodi. Pjesmama je zastupljen u različitim antologijama, a uvršten je i u čitanke i lekturu hrvatskog naroda u BiH. Prevođen je na više jezika. Između ostaloga član je Društva hrvatskih književnika

i dopredsjednik Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne. Suraduje u različitim javnim glasilima.

Opširnije o njegovu životu i radu može se doznati na stranicama www.miljenko.info.

DJELA

PJESME

Zbirke

Unatoč svemu (Naša ognjišta, Tomislavgrad, 1994.)

Pjesma blizini (Ceres, Zagreb, 1995.)

Kaplja (Ziral, Mostar-Zagreb, 1997.)

Sirovi blues (Ziral, Mostar – Zagreb, 2001.)

Golgotе glas (DHK HB – Matica Hrvatska,
Mostar – Čitluk, 2002.)

Izabrane:

Prijatelji (Naklada Jurčić, Zagreb, 2000.)

KRATKE PRIČE

Ne dirajte bijelog labuda (FRAM-ZIRAL – NAKLADA
K. Krešimir, Mostar – Zagreb, 2005.)

OGLEDI

Ta vremena (K. Krešimir, Zagreb, 1995.)

Paljenje svijeće (ICMM, Međugorje, 1998.)

Raspretavanje vatre (ICMM, Međugorje, 2001.)

Rijeka (ICMM, Međugorje, 2002.)

SLIKOVNICE

Čudesni dani (u Miljenko Stojić – Krešimir Šego, *Anđeli moji*, ICMM, Međugorje, 1999.)

Moj molitvenik (u Miljenko Stojić – Krešimir Šego, *Anđeli moji*, ICMM, Međugorje, 1999.)

Priča o Suzani (u Miljenko Stojić – Krešimir Šego, *Anđeli moji*, ICMM, Međugorje, 1999.)

Kraljica mira (u Miljenko Stojić – Krešimir Šego, *Anđeli moji*, ICMM, Međugorje, 1999.)

Ivan pod križem (ICMM – Cvitak, Međugorje, 2001.)

PRIJEVODI

Sa svetom Klarom (Vijeće franjevačkih zajednica, Zagreb, 1993.)

S onu stranu side (Cenacolo, Saluzzo, 1999.)

Razgovori svetaca na Trgu sv. Petra (Ziral, Mostar – Zagreb, 2001.)

MULTIMEDIJA

Svetište Kraljice mira (ICMM, Međugorje, 2000.)

KAZALO

ĆUH VREMENA

Netko nekad	7
Njih trojica.....	8
Povijest	9
Priča iz predgrađa.....	10
Pouka jednoga slijepca	11
Ponuda.....	12
Riječi starog ratnika	14
Pred morem	15
Budućnost	16
Leptir.....	17
Sat na crkvenom tornju	18

BAT KORAKA

Pobjednici.....	21
Note.....	23
Prijatelja su povelili.....	24
Vino.....	25
Psalam, naš hrvatski	26
Pred oluju	30
Godinama poslije	31
Ploča.....	33
Trgu su oduzeli ime.....	34
Podivljali ratnici	35
Na Badnju večer 2002.	36
Odlazak ratnika.....	37
Tri mudraca	39
Njihova staza	40
U nebo zagledana.....	41
Tvoj odlazak.....	42

PROSWETLJENJE

Dobro jutro, kolonijo	45
-----------------------------	----

KUŠAM DOTAKNUTI

Djevojčica i dunja	49
Lanterna u mojoj sobi	50
Miris dunje	51
Naša molitva	53
Pred Došašćem	54
Zov	55
Mi se volimo	56
Uz kavu	57
Kad pjesma guši	58
Skitnica	59
Majčina ljubav	60
Ćuh onostranosti	61
U Mostaru mirišu lipe	62
Iz recenzija	63
Pjev zublje, ranjena mjesta vremena	63
»Srce pamti mudro«	66
Životopis	71

Nakladnici

Naklada DHK HB
Trg hrvatskih velikana bb
88000 Mostar
tel./faks: +387 36 324 432
e-pošta: dhkhhb@dhkhhb.org
www.dhkhhb.org

»DAN« d.o.o.
Milana Rešetara 31
10090 Zagreb
tel./faks: +385 1 388 28 13
e-pošta: naklada_dan@net.hr

Za nakladnike
Antun Lučić
Ivana Bekić

Oblikovanje i računalni slog
FRAM-ZIRAL
88000 MOSTAR, Put za Aluminij bb
tel./faks: +387 36 351 281, 351 282
grafička priprema: 351 284
e-pošta: fram@fram.ba
www.fram.ba

Tiskano u ožujku 2006.

Tisak
FRAM-ZIRAL

SUVREMENICI

Nastajuća, suvremena književnost je odgovor, makar u nečemu i po svome načinu skroman, na izazove bremenita vremena. Razotkriva nova i zaboravljena, pa i neka »bijela« mjesta, poravnava ne i posljednje razine spoznaje, iskustva i oblikovnih postignuća.

Posebna izvanrednost u izboru tiskanja rukopisa mjeri se pozivom svakoga od njih da postane (nemali dio) sutra klasičnih ostvaraja. Privuku li šire krugove čitatelja i kritičke procjene, poluče li radost prijama opravdat će time svoju svrhu, ali i napore uložene za njihovu bjelodanu prisutnost.

U lirskoj jezgri ove knjige rat je evociran kao vrijeme prometejskih uzleta i sudbinskih iskoraka u prostore slobode bez koje se ne može i nikada nije moglo. Knjiga »Dobro jutro, kolonijo« knjiga je naše nepodnošljive blizine i začinjanja, ma koliko bio težak teret na našim leđima.

Gajko Sušac

Tragičnost jedne situacije, i kolektiva i pojedinca u njemu, tako postaje još tragičnijom ali, tomu nasuprot, nada i ufanje rastu kao mogućnost boljega, ljepšeg i istinitijeg, kako u svijetu intime tako i u pogledu izgleda skupne, narodnosne egzistencije.

Boris Domagoj Biletić

Naklada
DHK HB
44

38. Pero PAVLOVIĆ
Što pjesnik nosi u torbi
39. Zdravko KORDIĆ
Ars poetica Janka Buhala
40. Borislav ARAPOVIĆ
Prolomom
41. Petar MILIĆ
Stoljeća čekanja
42. Matej ŠKARICA
Treće stanje Duha
43. Mijo TOKIĆ
Oteto sunce
44. Miljenko STOJIĆ
Dobro jutro, kolonijo

97899538798146

ISBN 9958-798-14-X

ISBN 953-7238-07-5

9789537238070

www.miljenko.info
www.dhkhb.org